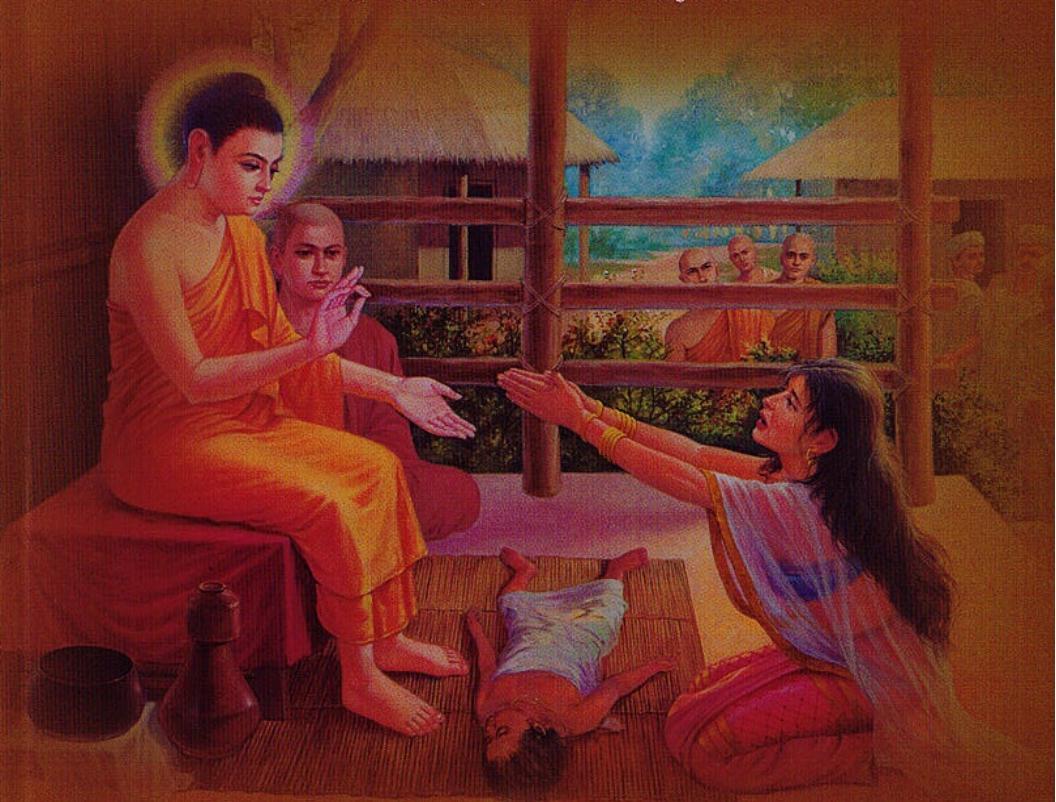

ਭਗਵਾਨ ਬੁਧ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਰਾਵਿਕਾ ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ

ਸੇਟੇ (ਰੁਖੇ) ਕੱਪੜੇ (ਚੀਵਰ)
ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ (ਅਗ੍ਰ)

Punjabi Translation of Hindi Book "Kisagotami"

ਵਿੱਸ਼ਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿਨਯਾਸ

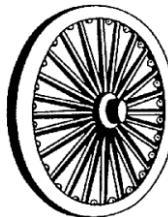
ਭਗਵਾਨ ਬੁਧ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਰਾਵਿਕਾ

ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ

[ਮੌਟੇ (ਰੁੱਖੇ) ਕੱਪੜੇ (ਚੀਵਰ) ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ (ਅਗ੍ਰਾ)]

Punjabi Translation of Hindi Book

“Kisagotami”

ਵਿਪੱਸਨਾ ਵਿਸ਼ੇਯਨ ਵਿਨਯਾਸ
ਧੰਮਗਿਰੀ, ਇੱਗਤਪੁਰੀ

P04 - કિસારોતમી

© વિપ્સના વિસ્તૃત વિનયાસ
સરવાયિકાર સુર્ખિઅત

પ્રથમ સંસ્કરણ: નવ૰્બર ૨૦૧૪

Price : Rs. 30/-

ISBN: 978-81-7414-366-2

પ્રકાશક:

વિપ્સના વિસ્તૃત વિનયાસ,
ચેમગિરી, ઇંગતરૂપી-422403
જિલ્હા નાસ્ક, મહારાષ્ટ્ર
ફોન: 02553-244998, 244076,
244086, 244144, 244440

Email: vri_admin@vridhamma.org

Website: www.vridhamma.org

છાપક:

અયોલો પ્રિટિંગ પ્રૈસ
જી-259, સીકેન્ડ લિમિટેડ, 69 એમ.આય.ડી.સી.,
સાતપુર, નાસ્ક-422007, મહારાષ્ટ્ર

ਭਗਵਾਨ ਬੁਧ ਦੀ ਘੋਸ਼ਨਾ (ਐਲਾਨ)

“ਏਤਦਗੱਮ, ਭਿੱਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਿਕਾਨੰਗ ਭਕਥਨੀਨੰਗ
ਲੂਖਚੀਵਰਪਰਾਨੰਗ ਯਦਿਦੰਗ ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ।”

“ਭਿੱਖੂਚਿ ! ਮੇਟੇ ਰੁਖੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਭਿੱਖੂਣੀ - ਸ਼ਗਾਵਿਕਾਵਾਂ
ਵਿਚੋਂ ਅਗ੍ਰ (ਉੱਤਮ) ਹੈ - ‘ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ’।”

ਅੰਗੁੱਡਰਨਿਕਾਯ 1.1.246

ਆਨੰਤਰਾ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ

ਅਨਿੱਤਤਾ ਦਾ ਸਾਮਨ

“ਅਨਿੱਤਤਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਜ਼ਰਾ ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਇਹ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਮਿਲੇਗੀ - ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।”

“ਗ੍ਰਹਿਸਥਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਨਿੱਤਤਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰਤਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਜੋਈ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਰਜਾ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣਾ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵੀ, ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

-ਸਯਾਜੀ ਉ ਬਾ ਖਿਨ

THE REALM OF ANNICCA

"Anicca is inside of everybody. It is within reach of everybody. Just a look into oneself and there it is - anicca to be experienced."

"Anicca is, for householders, the gem of life which they will treasure to create a reservoir of calm and balanced energy for their own well-being and for the welfare of society."

- Sayagyi U Ba Khin

વિમાનોવામી

ਭਗਵਾਨ ਬੁਧ ਦੀ ਅਗ੍ਰ-ਸ਼ਰਣਵਿਕਾ

ਕਿਸਾਂਗੋਤਮੀ

ਵਿਸਾ-ਸੂਚੀ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ	01
ਅਗ੍ਰਸ਼ਰਣਵਿਕਾ ਨਾਲ ਪਹਿਚਾਨ (ਪਛਾਣ)	04
ਵਰਤਮਾਨ ਕਬਾ	05
ਕਲਿਆਣ ਮਿਤਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ	14
ਪਾਪੀ ਮਾਰ ਦਾ ਧੋਖਾ	16
ਅਤੀਤ-ਕਬਾ	18
ਪਰੀਕਸ਼ਾ	
ਵਿੱਦਿਆ-ਅਵਿੱਦਿਆ	19
ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਸਾਹਿਤ	27
ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਸਾਧਨਾ ਕੇਂਦਰ	33

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

ਕਿਸੇ ਅੰਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ - “ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸੋਨੇ ਦਾ ਫਲਾਣਾ ਗਹਿਣਾ ਵੇਖਿਆ ਹੈ?”

ਉੱਤਰ ਮਿਲਿਆ - “ਨਹੀਂ! ਉਹ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਗੱਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ।”

ਅੰਰਤ ਨੇ ਟੋਹ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁਚ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਝੁਦ ਹੀ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੋਸ਼ (ਸੱਧ-ਬੁਧ) ਗੁਆਈ ਬੈਠੀ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਸਾਰਤਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਇਸੇ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੋਸ਼ ਵਾਪਿਸ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗਵਾਚਿਆ ਹੋਇਆ ਗਹਿਣਾ ਮਿਲ ਗਿਆ।

‘ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਸਾਰਤਾ’ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਥਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਹੈ - ‘ਅਨਿੱਤਤਾ’।

ਮੌਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ (ਅਨਿਵਾਰਯ) ਧਰਮ-ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੇਵਲ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ-ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਅਨਿੱਤ ਧਰਮਾਂ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਮਰਨਧਰਮਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਉਹ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪਸੂਆਂ (ਡੰਗਰਾਂ) ਅਤੇ ਧੰਨ-ਦੌਲਤ ਦੇ ਲਈ ਆਸਕਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੋਹ-ਮੂੜਤਾ ਵਿਚ ਬੇਹੋਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਮ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਤੱਕ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮੌਤ ਦੇ

ਚੰਗਲ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਦੀ ਵਿਚ ਇਕਦਮ (ਅਚਾਨਕ) ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੱਡ੍ਹ ਪੱਕੀ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਹ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮੌਤ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਨਾਮ ਦੀ ਅੰਰਤ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੁੱਖ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਹ ਪਾਗਲ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦਰ-ਬਦਰ ਭਟਕਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਲਈ ਦਵਾਈ ਮੰਗਦੀ ਫਿਰੀ। ਪਰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਕਿੱਥੇ! ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕਾਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ (ਬੋਜਨ) ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਨਿੱਤ ਧਰਮਾਂ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਚ, ਅਨਿੱਤਤਾ ਦੀ ਹੁਕਮਤ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੁੱਖ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਥਾਗਤ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨਿੱਤ ਬੋਧ ਜਗਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੋਝੀ ਵਾਪਿਸ ਆਗਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਪੰਚ (ਖਿਲਾਰਾ) ਅਨਿੱਤਤਾ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ ਉਦੋਂ ਉਹ ਤਥਾਗਤ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਦੀਕਸ਼ਾ ਲਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਹ ਅਰਹੰਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੇ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਕ-ਸਾਧਵੀਆਂ ਨੇ ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਆਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਤਿਆ ਨਾਰਾਇਣ ਗੋਇਨਕਾ ਜੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਕ ਆਚਾਰੀਆ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ:

‘ਅਨਿੱਤ ਬੋਧ ਜਾਗਿਆ ਰਹੇ

ਅਤੇ

ਅਨਿੱਤ ਬੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਤਾ ਪੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।’

ਅਸਲ ਵਿਚ, ਤਥਾਗਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇਹੀ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ

ਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਵਿੱਦਿਆ ਹੈ। ਅਨਿੱਤ ਬੋਧ ਦੇ ਜਾਗੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਨਾਸ਼ (ਖਾਤਮਾ) ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਆਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਇਨਕਾ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਯਾ ਜੀ ਉੱਥਾ ਖਿੱਨ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ -

“As the appreciation of Anicca grows, so will the evil of ignorance fade away.”

[“ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਨਿੱਤਤਾ ਦੀ ਸਮਝ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ-ਉਵੇਂ ਅਵਿੱਦਿਆ (ਬੋਹੋਸ਼ੀ) ਦੀ ਪਰਤ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”]

-ਵਿਪੱਸ਼ਨਾ ਵਿਸ਼ੇਯਨ ਵਿਨਯਾਸ